

Galutinės vertinimo ataskaitos
„2007–2013 m. Sanglaudos
skatinimo veiksmų programos 1
prioriteto priemonės „Prielaidų
spartesnei ūkinės veiklos
diversifikacijai kaimo vietovėse
sudarymas“ poveikio ir jos
tęstinumo vertinimas“
4 priedas

VERTINIMO METODOLOGIJA

Vertinimui atlikti siūlomi vertinimo metodai buvo pasirinkti atsižvelgiant į šio vertinimo pobūdį, suformuluotus vertinimo tikslus, uždavinius ir vertinimo klausimus bei būtinybę tarpusavyje suderinti įvairius vertinimo metodus, siekiant objektyvumo, vertinimo nuoseklumo ir išvadų pagrįstumo, o taip pat siekiant parengti kokybiškas, praktiškai pritaikomas rekomendacijas.

Siekiant surinkti patikimus duomenis ir juos išanalizuoti bei išsamiai ir argumentuotiems vertinimo teiginiais ir išvadoms pagrįsti bei praktiškai pritaikomoms rekomendacijoms suformuluoti buvo numatoma naudoti įvairius kiekybinius ir kokybinius tarpusavyje suderintus tyrimo metodus. Todėl pasiūlyta vertinimo metodų visuma, pvz., kompleksinis pirminių ir antrinių informacijos šaltinių naudojimas atliekant statistinę, turinio analizę, informacijos šaltinių, anksčiau atliktų tyrimų analizę, interviu, pristatymą, „proto šturmo“ metodą ir ekspertų vertinimą/ekspertų panelį. Tai sudarė nuoseklų vertinimo pagrindą, kuriame naudojami metodai buvo tinkamai suderinti, nes buvo galima remtis objektyviais ir nešališkais duomenimis ir faktais iš įvairių informacijos šaltinių, galima identifikuoti gilumines priežastis, problemas ir veiksniai, kurių nebuvo galima nustatyti iš statistinių duomenų. Nagrinėjant duomenis ir informaciją, gautus iš tų pačių informacijos šaltinių, įvairiais pjūviais ir metodais, buvo užtikrintas vertinimo metodų tarpusavyje suderinamumas ir sudarė prielaidas pagrįstoms ir argumentuotoms išvadoms pateikti.

Vertinimas buvo atliekamas naudojant šiuos pagrindinius vertinimo metodus, priklausomai nuo vertinimo eigos etapo (1 lentelė):

- pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė,
- statistinė (duomenų) analizė,

- palyginamoji analizė,
- turinio analizė,
- „proto šturmo“ metodas,
- ekspertų vertinimas/ ekspertų panelis,
- pusiau struktūruotas interviu (pvz., su paramą administruojančių institucijų, socialinių ir ekonominių partnerių atstovais),
- pristatymas.

1 lentelė. Metodų taikymas.

Metodas	Metodo taikymo tikslas / nauda
Duomenų rinkimas	
Pirminių informacijos šaltinių analizė ir duomenų iš jų surinkimas	Pirminių informacijos šaltinių duomenys – tai vertinimo metu apklausos, stebėjimo ar eksperimento būdu surinkti duomenys siekiant atsakyti į vertinimo klausimus. Pirminių šaltinių duomenys renkami, kai atsakyti į vertinimo klausimus neužtenka antrinių šaltinių duomenų. Atliekant vertinimą pirminių šaltinių duomenys yra ypač svarbūs. Pirmiausia identifikuojami visi galimi pirminės informacijos šaltiniai (pvz., galimi interviu respondentai, projektų duomenys, teisės aktai ar jų projektai, programiniai dokumentai ar jų projektai, išmoktos pamokos, pasirinktų ES šalių duomenys, ir t.t.). Iš jų toliau renkami visi faktiniai duomenys, reikalingi vertinimui atlikti pagal vertinimo uždavinius ir vertinimo klausimus bei kitus vertinimui nustatytus reikalavimus. Šie duomenys iš pirminių informacijos šaltinių renkami tolesnei kiekybinei ir kokybinei analizei atlikti. Pirminiai informacijos šaltiniai naudojami, siekiant atliekamo vertinimo objektyvumo ir nešališkumo bei siekiant atlikti išsamią ir objektyvią analizę, kuri leistų suformuluoti kiekybiškai ir kokybiškai pagrįstas ir argumentuotas išvadas ir rekomendacijas. Duomenys, surinkti iš pirminių informacijos šaltinių, vėliau naudojami

Metodas	Metodo taikymo tikslas / nauda
	<p>duomenų ir turinio bei palyginamojoje analizėje, ir išvadų rengime, todėl pirminių informacijos šaltinių analizė yra glaudžiai su kitais naudojamais vertinimo metodais, kuri gali būti taikomi tik tuomet, jei jau atlikta pirminių informacijos šaltinių analizė. Kadangi pasirinkta pakankamai plati ir gana prieinama pirminių informacijos šaltinių bazė, buvo tikimasi gauti objektyvius ir išsamius duomenis, reikalingus šiam vertinimui atlikti.</p>
<p>Antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų iš jų surinkimas</p>	<p>Antrinių informacijos šaltinių duomenys – tai vertinimo metu analizuojami įvairių šaltinių duomenys siekiant atsakyti į vertinimo klausimus. Pagrindiniai antrinių duomenų šaltiniai atliekant vertinimą yra statistinė ir programos stebėsenos informacija, ankstesnių tyrimų ir vertinimų duomenys ir pan. Turimos informacijos analizė dažniausiai atliekama pradiniam vertinimo etape, pvz., analizuojant kitų vertinimų ataskaitas ir (arba) programos priežiūros duomenis. Šio metodo pagalba buvo surinkta visa egzistuojanti faktinė, kontekstinė informacija, susijusi su atliekamu vertinimu, informacija apie atliktus tyrimus, studijas, vertinimus, ataskaitas ir analizę, t.y. tie informacijos šaltiniai, iš kurių renkami duomenys ir toliau naudojami kokybiniam vertinimui, palyginimams, priežastims ir pan. nustatyti, sudarė prielaidas ekspertiniam vertinimui, kuris nebūtų buvęs pakankami pagrįstu, nesant antrinių informacijos šaltinių analizės, ir atitinkamai nebūtų disponuojama pakankamai ir patikimais duomenimis. Kaip svarbūs antriniai informacijos šaltiniai buvo naudojami internetinis portalas www.esparama.lt, SFMIS, Eurostat, EK skelbiami duomenys apie ES struktūrinės paramos panaudojimą pagal ES šalis (ES regionus), sėkmingų projektų</p>

Metodas	Metodo taikymo tikslas / nauda
	<p>pavyzdžiai ir paramą administruojančių institucijų duomenys ir dokumentai. Pasirinkti gana prieinami ir platūs antrinės informacijos šaltiniai, todėl iš jų buvo tikimasi surinkti pakankamai išsamius, kokybiškus ir pagrįstus duomenis, faktus ir teiginius, informacinės sistemos įgalino filtruoti ir rūšiuoti duomenis norimais pjūviais, įgalino atlikti vertinimą pagal efektyvumo, rezultatyvumo, pakankamumo, poveikio ir iš dalies – tinkamumo vertinimo kriterijus.</p>
<p>Interviu su „focus“ grupe kaip vienas iš pirminių informacijos šaltinių</p>	<p>Tai kokybinis tyrimo metodas, naudojamas informacijai iš vieno ar kelių respondentų rinkti dažniausiai tiesioginio pokalbio metu, telefonu ar elektroniniu paštu. Interviu paprastai atliekami su svarbiausiomis suinteresuotomis grupėmis įvairiais vertinimo etapais (pavyzdžiui, pradiniai interviu – įvadiniu vertinimo etapu, išsamūs (giluminiai) interviu – pagrindiniu vertinimo etapu).</p> <p>Interviu gali būti įvairių tipų: laisvas pokalbis, pusiau struktūriškai apibrėžtas interviu ar struktūriškai apibrėžtas interviu. Laisvo pokalbio metu respondantai gali laisvai dėstyti savo nuomonę. Pusiau struktūriškai apibrėžto interviu metu siekiama sužinoti respondento nuomonę tam tikrais iš anksto numatytais klausimais leidžiant respondentui laisvai interpretuoti ir reformuluoti užduodamus klausimus. Struktūriškai apibrėžtas interviu yra mažiau lankstus, anketinės apklausos tipo interviu. Atliekant vertinimą dažniausiai naudojamas pusiau struktūruotas interviu, kurį buvo naudotas šio vertinimo metu. Šis metodas naudojamas, siekiant identifikuoti įvairias gilumines priežastis ir veiksnius, kurie reikalingi, norint atsakyti į detalius vertinimo klausimus, ir kurie negali</p>

Metodas	Metodo taikymo tikslas / nauda
	<p>būti nustatomi iš statistinės informacijos ir dokumentų analizės, t.y. skirta daugiau kokybiniam vertinimui, taip pat interviu metu gaunama faktinė specialistų ir(ar) tikslinių grupių atstovų nuomonė iš skirtingų paramos administravimo lygių ar grupių, paramos ar naudos gavėjų, todėl galima objektyviau įvertinti įvairius veiksnius, priežastis, tendencijas, poveikį įvairios tikslinėms grupėms, įvertinti atskirų priemonės remtinių veiklų tinkamumą, administravimo instrumentų pasirinkimo adekvatumą, gauti informacijos gerajai praktikai, išmoktoms pamokoms nustatyti, įvertinti pasiūlymų dėl 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo (prioritetinių krypčių, tikslų ir uždavinių, galimų priemonės remtinių veiklių, atrankos kriterijų, rodiklių tinkamumo ir tęstinumo, administravimo sistemos ir pan.) priimtinumą ir įgyvendinamumą. Šio vertinimo metodo taikymas sudarė prielaidas tolesniam ekspertiniam vertinimui bei suformuluoti kiekybiškai ir kokybiškai pagrįstas išvadas ir rekomendacijas. Pagrindiniai „focus“ grupės nariai buvo projektų vykdytojai. Interviu pasirinkti siekiant papildyti kitais vertinimo metodais surinktus duomenis ir faktus, reikalingus išvadoms ir rekomendacijoms parengti.</p>
Duomenų analizė	
Turinio analizė	<p>Turinio analizė – tai įvairių antrinių šaltinių informacijos nagrinėjimas ir apibendrinimas. Turinio analizės tikslas buvo suklasifikuoti turimus duomenis apibendrinant juos į stambesnius (iš anksto nenustatytus) informacijos blokus. Kartu turinio analizės metu buvo atsijojama atsitiktinė, analizės tikslų požiūriu nevertinga informacija.</p> <p>Turinio analizė buvo atliekama ir individualiai, ir grupėje</p>

Metodas	Metodo taikymo tikslas / nauda
	<p>(ekspertų panelyje, susitikimų su perkančiąja organizacija metu ir viešų diskusijų–aptarimų metu). Turinio analizė būtina naudoti, nes naudojami pusiau struktūruoti informacijos rinkimo metodai. Turinio analizės nauda analizuojant informaciją yra ši: leidžia išgryninti informaciją, paliekant analizės tikslų požiūriu reikšmingus duomenis, apibendrinti atskirus faktus, įvertinti tam tikrų duomenų pasikartojimo dažnį ir daryti preliminarias prielaidas apie jų reikšmingumą. Turinio analizė taip pat įgalina patvirtinti ar paneigti daromas vertinimo prielaidas, kad vėliau būtų formuluojamos argumentuotos, kiekybiškai ir kokybiškai pagrįstos išvados ir rekomendacijos.</p> <p>Pirmiausia taikoma nekiekybiniais, neišmatuojamiems klausimams analizuoti, o taip pat priežastiniams–pasekminiems ryšiams ar tam tikriems veiksniams identifikuoti bei sudaryti prielaidas pagrįstoms ir argumentuotoms išvadoms bei rekomendacijoms parengti, o taip pat leidžia geriau suprasti kontekstą. Šis metodas labiau skirtas kokybinio pobūdžio informacijai bei įvairių planavimo, programavimo, reglamentuojančių/procedūrinių dokumentų turiniui analizuoti, kad siūlomi prioritetai, priemonės, tikslai ir uždaviniai atitiktų ES reglamentuojančių teisės aktų ar jų projektų, programinių ir strateginių dokumentų nuostatas ir reikalavimus, užtikrintų suderinamumą su LR nacionalinėmis politikomis. Turinio analizė būtina siekiant užtikrinti suderinamumo ir tinkamumo vertinimo kriterijų taikymą.</p> <p>Turinio analizė pirmiausia naudojama reglamentuojančių, programinių, procedūrinių, kitų teisės aktų, pvz., tvarkų aprašų, turinio analizei, tačiau neapsiribojant jais.</p>

Metodas	Metodo taikymo tikslas / nauda
Palyginamoji analizė	<p>Taikoma Lietuvos statistinių duomenų, faktų, tendencijų ir rodiklių, susijusių su šio vertinimo uždaviniais, palyginimui. Palyginamosios analizės metodas reikalingas pagrįstoms vertinimo išvadoms suformuluoti ir rekomendacijoms parengti, atsižvelgiant į realią Lietuvos situaciją, tendencijas ir taikomą praktiką ES, kitą išorinę aplinką. Palyginamoji analizė taip pat įgalina patikrinti iškeltas prielaidas bei objektyviai įvertinti poveikį, pvz., lyginant panašių intervencijų poveikį. Palyginamoji analizė yra būtina atliekant vertinimą pagal rezultatyvumo, efektyvumo ir poveikio kriterijus.</p>
Anksčiau atliktų vertinimų duomenų analizė	<p>Pagrindinis metodas, skirtas kokybinio ir kiekybinio pobūdžio informacijai analizuoti. Anksčiau atlikti vertinimai, tyrimai, studijos apėmė įvairius laikotarpius, nagrinėjo įvairius aspektus, aktualius ir šiam vertinimui, todėl leidžia išvengti pakartotinio vertinimo, pagrįsti ar paneigti iškeltas hipotezes, suteikia detalesnių duomenų ar informacijos kurioje nors siauresnėje ar specifinėje srityje, aktualioje šiam vertinimui.</p> <p>Ši analizė taip pat leido įvertinti kituose vertinimuose, tyrimuose pateiktas įvairias prognozes ir tų prognozių prielaidas, todėl galima išsamiau išanalizuoti ir nustatyti vykusius pokyčius, tendencijas ir pan., taip pat nustatyti, kiek ankstesniuose tyrimuose pateiktos išvados ir rekomendacijos yra aktualios, ar jos pasitvirtino, kas lėmė galimus nukrypimus nuo jų ir kodėl, todėl šią analizę iš dalies galima laikyti palyginamąja analize.</p> <p>Tokio vertinimo metodo taikymas yra įgalina išvengti panašių veiklų ir tų pačių duomenų rinkimo dubliavimo.</p>
„Proto šturmo“ metodas	<p>„Proto šturmas“ metodas, taikomas siekiant suaktyvinti kūrybišką komandos mąstymą sudarant idėjų, problemų ir</p>

Metodas	Metodo taikymo tikslas / nauda
	<p>pasekmių sąrašą. Jis taikomas norint galimus problemų sprendimus ir potencialias kokybės gerinimo galimybes.</p> <p>“Proto šturmo” metodo tikslas – gauti kuo daugiau idėjų, sprendžiant konkrečią problemą.</p> <p>Galima skirti kelis “proto šturmo” metodo etapus:</p> <p>Idėjų generavimas. Šio etapo devizas: “Kiekybė prieš kokybę”. Per trumpą laiką siekiama sukaupti kuo daugiau naujų idėjų, kurių kokybė ne tokia jau svarbi. Iškeltų idėjų neleidžiama kritikuoti ir vertinti, nors iš pirmo žvilgsnio atrodo fantastiška ar absurdiška, tačiau vėliau ji gali pasirodyti esanti efektyvi. Todėl ypač svarbu sukurti nepriklausomą ir kūrybišką atmosferą, kad visi grupės nariai aktyviai dalyvautų idėjų generavimo procese. Idėjų generavimas leidžia pasiūlyti įvairias alternatyvas rekomendacijoms ar sprendiniams nustatytoms problemos spręsti.</p> <p>Organizacijos vidiniai ir išoriniai šaltiniai suteikia informaciją apie būtinumą kurti naujus produktus, bet to nepakanka idėjoms toliau analizuoti. Tik intensyviai sprendžiant iškilusią problemą galima tikėtis, kad tolesnė analizė duos norimus rezultatus. Todėl naudojamas idėjų generavimas padeda rasti inovatyvius sprendimus ar labai skirtingas sprendinių alternatyvas.</p> <p>Grupinis darbas yra tikslingas, kai siekiama įvertinti įvairius požiūrius ir idėjas.</p> <p>Tačiau išgauti idėjas iš grupės narių ne visada yra paprasta. Todėl toks metodas kaip “proto šturmas” ir palengvina idėjų generavimą grupinio sprendimų priėmimo metu. Netgi „proto šturmo“ metu generuojamas idėjas galima preliminariai vertinti nagrinėjamos problemos atžvilgiu, vien</p>

Metodas	Metodo taikymo tikslas / nauda
	<p>grupės nariai gali plėtoti kitų pateiktas idėjas.</p> <p>Idėjų sisteminimo etape surinktos idėjos grupuojamos, atsižvelgiant į sprendimo būdus, kryptis ir pan.</p> <p>Idėjų, gautų „proto šturmo“ metodu, sąrašas paprastai būna ilgas. Tačiau kai kurių idėjų prasmė gali būti artima, todėl jos paprastai apjungiamos į stambesnes grupes.</p> <p>Idėjų vertinimo etape atliekama kokybinė analizė ir vertinimas, atsižvelgiant į tikslus, realizavimo galimybes, ir kitus požymius. Prioritetams nustatyti gali būti taikomi įvairūs metodai. Šio projekto metu pagrindiniais idėjų atrankos kriterijais buvo idėjos atitikimas nustatytai problemai spręsti, tos idėjos įgyvendinamumas (pvz., kiek ir kokius reikia keisti teisės aktus ar programinius dokumentus, kurios alternatyvos yra labiau įgyvendinamos dėl geresnių administracinių gebėjimų, kiek ir kokių žmogiškųjų, finansinių, laiko, techninių išteklių gali pareikalauti vienos ar kitos idėjos įgyvendinimas ir pan.) ir didžiausio veiklos ir valdymo efektyvumo siekimas. Pagal tai formuluojama bendra grupės nuomonė ir atrenkamos efektyviausios priemonės.</p> <p>Paprastai „proto šturmo“ sesijose dalyvauja paslaugų teikėjo ekspertai. Atskirais atvejais gali būti organizuojamas bendras paslaugų teikėjo ir perkančiosios organizacijos atstovų susitikimas, ypač generuojant pasiūlymus, idėjas dėl priemonės tikslų/ uždavinių atrankos kriterijų, stebėsenos rodiklių, finansavimo apimčių, prognozuojamo poveikio 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui, galimų įgyvendinimo būdų, mechanizmų, instrumentų ir pačios administravimo struktūros. Proto šturmo sesijos buvo planuojamos naudoti ieškant alternatyvų, galimų</p>

Metodas	Metodo taikymo tikslas / nauda
	sprendinių, idėjų. „Proto šturmo“ sesijos neišvengiamos formuluojant prielaidas, kurias reikia patikrinti atsakant į vertinimo klausimus bei formuluojant pasiūlymus.
Ekspertinis vertinimas (ekspertų panelis)	<p>Ekspertų panelio tikslas yra suformuluoti, išskirti problemas, tendencijas, išskirti esminius nustatytus faktus, priežastis, ryšius, suformuluoti išvadas, parengti rekomendacijas ir pasiūlymus, alternatyvas, pasitikrinti ir susiderinti skirtingų ekspertų surinktą informaciją, apsikeisti ja ir nuomonėmis. Šis metodas buvo naudojamas visu vertinimo metu, derinant šį metodą su interviu bei „proto šturmo“ metodais. Didžiausias ekspertų panelio indėlis buvo rengiant vertinimo ataskaitas bei siūlant sprendinius bei jų alternatyvas perkančiajai organizacijai bei rengiant pristatymo medžiagą. Taikoma duomenų apibendrinimui ir interpretavimui, sudaro prielaidas kokybiškoms išvadoms ir praktiškai pritaikomoms rekomendacijoms parengti, nes leidžia kritiškai įvertinti surinktus duomenis ir faktus. Ekspertinis vertinimas taip pat bus taikomas tais atvejais, kai nėra pakankamai statistinės informacijos, ji yra tarpusavyje nepalyginama, taikoma, kai nustatomos giluminės priežastys, veiksniai, tendencijos.</p> <p>Ekspertų panelis taip pat būtų naudojamas organizuojant ir rengiant medžiagą pristatymo skaidres, galimus diskusijų klausimus) viešiams aptarimams – diskusijoms, galutiniam rezultatų pristatymui tikslinėms grupėms ir visuomenei.</p>
<i>Išvadų ir rekomendacijų formulavimas</i>	
Ekspertų paneliai	Tai konkrečios srities specialistų/ekspertų apklausos ar diskusijos organizavimas, ypač tinkamas tikrinant vertinimo rezultatus/ išvadas ir formuluojant pagrįstas, argumentuotas ir praktiškai pritaikomas rekomendacijas.

Metodas	Metodo taikymo tikslas / nauda
	Taip pat naudojamas rengiant vertinimo ataskaitas ir organizuojant pristatymo renginį.
Pristatymas (prezentacija)	<p>Pristatymo tikslas yra pateikti pristatymo dalyviams reikiamą informaciją ir atsakyti į kylančius su šia informacija susijusius klausimus. Pristatymas gali būti atliekamas įvairaus dydžio grupėse. Jo metu naudojamos įvairios vaizdinės ir techninės priemonės, pvz., skaidrių demonstravimas kartu pristatant galimus sprendinius, alternatyvas, iškeliant arba atsakant į pateiktus klausimus. Pristatymo metu galima greitai perteikti reikiamą informaciją tiems darbuotojams, kuriems ji yra reikalinga ir iš karto didesniai asmenų ratui, leidžia susirinkti grįžtamąjį ryšį iš grupės ir vėliau panaudoti šią informaciją planuojant ir koreguojant vertinimo veiksmus, leidžia vietoje reaguoti į klausytojų klausimus ir patikslinti suteikiamą informaciją, sudaro sąlygas konstruktyviam darbui ar diskusijai renginio metu ir ateityje.</p> <p>Atskira pristatymo forma taip pat laikytinas tarpinių rezultatų pateikimas perkančiajai organizacijai, įvadinės bei tarpinės bei galutinės vertinimo ir vykdymo ataskaitų pateikimas, kadangi dokumentų forma ir elektronine forma, įgalinančia išplatinti informaciją ir apie Projekto rezultatus ar nagrinėtus klausimus labai greitai ir dideliame, tačiau tikslinių grupių asmenų ratui. Duomenų analizės galutiniai rezultatai pirmiausia bus pateikti ataskaitų forma, o prezentacijos forma bus pristatomi galutiniai projekto rezultatai.</p> <p>Pristatymo medžiagos ir skaidrių parengimas įgalina saugoti ir skleisti pristatymo rezultatus ir pasibaigus pačiam pristatymui bei vertinimui.</p>

Vertinimo metodų taikymas pagal atskirus vertinimo klausimus pateikiamas 2 lentelėje.

2 lentelė. Vertinimo metodų taikymas pagal vertinimo uždavinius ir vertinimo klausimus.

Eil. Nr.	Vertinimo uždavinys ir jam priskirti vertinimo klausimai	Taikytini vertinimo metodai
		1 uždavinys „Vertinti priemonės „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“ rezultatyvumą ir poveikį 2007-2013 ES struktūrinės paramos laikotarpiu“
1.	Kokios priežastys gali turėti/turi įtakos priemonės įgyvendinimo rezultatų pasiekimui?	<p>Atsakant į šį vertinimo klausimą buvo naudojama pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų surinkimas iš jų, statistinė analizė, palyginamoji analizė, turinio analizė, pusiau struktūruotas interviu ir ekspertų panelis.</p> <p>Surinkus vertinimui reikalingą informaciją toliau buvo renkami kontekstiniai, faktiniai duomenys, aktuali informacija iš Lietuvos, ES institucijų atliktų tyrimų, vertinimų ir ataskaitų, duomenys ir faktinė informacija iš Strategijos, VP, VPP, kitų programinių ir 2007–2013 m. ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų (interviu, projektų dokumentų, duomenų bazių, procedūrinių dokumentų), duomenys iš SFMIS ar kitų naudojamų duomenų bazių (pvz., ES struktūrinės paramos portalo www.esparama.lt, Statistikos departamento).</p> <p>Pirminių informacijos šaltinių analizė ir duomenų iš jų rinkimas apėmė pusiau struktūruotus interviu, programinių ir projektų dokumentų analizę. Duomenys iš šių informacijos šaltinių renkami siekiant nustatyti priežastis, priemonei nustatytus tikslus, remiamas veiklas, pareiškėjus, atrankos kriterijus ir kitus su priemonės turiniu ir įgyvendinimo procesu susijusius duomenis ir faktus, gauti pradinius duomenis (pvz., rodiklių</p>

Eil. Nr.	Vertinimo uždavinys ir jam priskirti vertinimo klausimai	Taikytini vertinimo metodai
		<p>reikšmes, numatomą paskirstyti paramos lėšų dydį, paramos intensyvumą ir didžiausią leistiną ir faktiškai suteiktos paramos dydžius ir t.t.).</p> <p>Statistinė analizė naudojama kiekybiniais duomenimis analizuoti ir objektyviai pagrįsti vienas ar kitas daromas prielaidas dėl priežasčių, galėjusių turėti ar turėjusių įtakos priemonės įgyvendinimo rezultatų pasiekimui.</p> <p>Statistinė analizė derinama su palyginamąja analize, kuri leidžia nustatyti vienas ar kitas tendencijas, sąryšius, koreliacijas, priklausomybes, leidžia įvertinti daromų prielaidų pagrįstumą.</p> <p>Turinio analizė būtų naudojama anksčiau atliktų vertinimų ir tyrimų, ataskaitų, programinių ir procedūrinių dokumentų turiniui analizuoti.</p> <p>Pusiau struktūruotas interviu buvo naudojamas kaip vienas iš pirminės informacijos (duomenų) surinkimo būdas, skirtas priežastims nustatyti, nuomonėms surinkti, patikrinti daromas prielaidas. Šis metodas buvo naudojamas tik jau atlikus duomenų surinkimą kitais būdais, atlikus statistinę, palyginamąją ir turinio analizę bei preliminariai atlikus ekspertinį vertinimą surinktos informacijos (duomenų) pagrindu. Numatoma atlikti interviu su paslaugų teikėjo pasirinktais ir atrinktais projektų vykdytojais (interviu telefonu ir(ar) elektroniniu paštu).</p> <p>Papildomai buvo naudojamas ekspertų panelis, kuris leido kritiškai įvertinti gautus duomenis ir vertinimo rezultatus pagal šį vertinimo klausimą ir suformuluoti pirmines išvadas.</p>
2.	Ar nustatyti	Atsakant į šį vertinimo klausimą bus naudojama pirminių ir

Eil. Nr.	Vertinimo uždavinys ir jam priskirti vertinimo klausimai	Taikytini vertinimo metodai
	<p>priemonės stebėsenos rodikliai yra tinkami, siekiant įvertinti Sanglaudos skatinimo veiksmų programos tikslo „Sudaryti visas reikiamas prielaidas vietos plėtros potencialui stiprėti ir atsiskleisti“ ir prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ tikslo „Paskatinti efektyvų vietos potencialo panaudojimą ūkio plėtrai“ pasiekimą?</p>	<p>antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų surinkimas iš jų, statistinė analizė, palyginamoji analizė, turinio analizė, pusiau struktūruotas interviu.</p> <p>Pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų rinkimas iš jų buvo naudojama nustatant priemonės stebėsenai nustatytus rodiklius ir jų planines reikšmes, sąryšį su kituose nacionaliniuose programiniuose dokumentuose nustatytais rodikliais ir reikšmėmis, matuojančiais kaimo plėtros diversifikavimą ir vietos potencialo panaudojimą ūkio plėtrai. Buvo analizuojama, ar nustatyti stebėsenos rodikliai, jų reikšmės koreliuoja su pokyčiais vietos ūkio plėtroje (pvz., sukurtos darbo vietos ne didžiuosiuose Lietuvos miestuose, kiti ekonominiai ir socialiniai rodikliai). Taip pat bus analizuojami duomenys iš kitų duomenų bazių, pvz., SFMIS, Statistikos departamento ir pan.) bei kitų vertinimų, tyrimų rezultatai. Tačiau svarbu pažymėti, kad buvo analizuojami ne tik su veiklos diversifikavimu kaimo vietovėse konkrečiai susiję tyrimai ir studijos, bet ir su nacionalinių programų regionų plėtros, kaimo plėtros srityse formavimu ir įgyvendinimu, ES politikos kryptimis socialinės sanglaudos srityje ar atskirais šios politikos įgyvendinimo aspektais. Tam naudojama palyginamoji analizė (naudojant ir kiekybinius duomenis, ir faktinius duomenis) ir turinio analizė.</p> <p>Pusiau struktūruotas interviu padėjo surinkti nuomones dėl rodiklių tinkamumo skatinant efektyvų vietos potencialo panaudojimą ūkio plėtrai.</p>
3.	Ar, atsižvelgiant į	Atsakant į šį vertinimo klausimą buvo naudojama pirminių ir

Eil. Nr.	Vertinimo uždavinys ir jam priskirti vertinimo klausimai	Taikytini vertinimo metodai
	<p>priemonės tikslą, priemonės įgyvendinimui skirta pakankamai lėšų?</p>	<p>antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų surinkimas iš jų, statistinė analizė, palyginamoji analizė, turinio analizė, pusiau struktūruotas interviu ir ekspertų panelis.</p> <p>Pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų rinkimas iš jų, vėlesnė statistinė ir palyginamoji analizė apėmė numatytų, prašomos paramos, paskirstytos ir panaudotos paramos dydžių nustatymą ir jų palyginimą.</p> <p>Turinio analizė leido nustatyti, kiek ir kaip didžiausias leistinas paramos dydis įtakojo projektų vertes, didžiausi ir mažiausią faktiškai taikytą paramos intensyvumą, kas įgalintų paramos – poreikį – jei paramos faktinis intensyvumas bent pusėje projektų buvo mažesnis nei didžiausias leistinas tai reikštų, kad paramos poreikis buvo didesnis ir priemonei buvo skirta nepakankamai lėšų. Kita vertus, tai taip pat reikštų, kad parama turėjo pakankamą skatinamąjį poveikį ir projektai buvo įgyvendinami su skirta parama. Taip pat skirta ir panaudota parama buvo vertinama rodiklių reikšmių pasiekimo kontekste, t.y., ar yra koreliacija tarp panaudotų lėšų ir pasiektų rodiklių. Pusiau struktūruotas interviu leido įvertinti kokybiniu požiūriu pagal priemonę skirtų lėšų pakankumą.</p> <p>Visi gauti duomenys ir vertinimo rezultatai kritiškai įvertinti naudojant ekspertų panelį ir suformuluotos vertinimo išvados.</p>
4.	<p>Ar priemonės aprašyme nustatytos remiamos veiklos yra tinkamos?</p>	<p>Atsakant į šį vertinimo klausimą buvo naudojama turinio analizė (programinių, procedūrinių ir projektų dokumentų analizė), pusiau struktūruotas interviu leido nustatyti, ar priemonės aprašyme nustatytos remiamos veiklos yra tinkamos priemonės tikslui pasiekti bei atitinka pareiškėjų/</p>

Eil. Nr.	Vertinimo uždavinys ir jam priskirti vertinimo klausimai	Taikytini vertinimo metodai
		projektų vykdytojų/ tikslinių grupių lūkesčius. Gauti duomenys ir rezultatai kritiškai įvertinti naudojant ekspertų panelį ir suformuluotos vertinimo išvados.
5.	Ar galima išskirti, kokios priemonės remiamos veiklos yra vyraujančios konkrečiuose regionuose gyvenamuose projektuose?	<p>Atsakant į šį vertinimo klausimą buvo naudojama pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų rinkimas iš jų, vėlesnė statistinė ir palyginamoji bei turinio analizės, ekspertų panelis.</p> <p>Naudojant pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizę ir surinkus duomenis iš jų, šie buvo analizuojami naudojant statistinę ir palyginamąją analizę, todėl buvo galima nustatyta, kaip pasiskirsto remiamos veiklos projektuose, kokia dalimi, tuomet išskiriamos vyraujančios remiamos veiklos. Visi gauti duomenys apibendrinti naudojant ekspertų panelį.</p>
6.	Koks yra planuojamos priemonės poveikis regioninei plėtrai? Ar investicijos į regioninę plėtrą pasiteisins? Kaip priemonės veiklos prisidėjo prie nacionalinės regioninės politikos tikslų/uždavinių pasiekimo?	<p>Atsakant į šį vertinimo klausimą buvo naudojama pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų surinkimas iš jų, statistinė analizė, palyginamoji analizė, turinio analizė, pusiau struktūruotas interviu ir ekspertų panelis.</p> <p>Surinkus vertinimui reikalingą informaciją toliau buvo renkami kontekstiniai, faktiniai duomenys, aktuali informacija iš Lietuvos, ES institucijų atliktų tyrimų, vertinimų ir ataskaitų, duomenys ir faktinė informacija iš programinių dokumentų ir šių programų įgyvendinimo ataskaitų, renkami statistiniai duomenys apie regionų ekonominės ir socialinės būklės pokyčius.</p> <p>Pirminių informacijos šaltinių analizė ir duomenų iš jų rinkimas apėmė pusiau struktūruotus interviu, kurie leido surinkti nuomones, ar investicijos į regioninę plėtrą pasiteisino.</p>

Eil. Nr.	Vertinimo uždavinys ir jam priskirti vertinimo klausimai	Taikytini vertinimo metodai
		Gauti duomenys ir rezultatai toliau apibendrinti, įvertinti ekspertų panelyje ir šio panelio pagrindu suformuluotos vertinimo išvados.
		2 uždavinys „Nustatyti priemonės tęstinumo bei didesnio poveikio galimybes 2014-2020 metų laikotarpiu ir pateikti vertinimo išvadas ir rekomendacijas ateinančiam ES struktūrinės paramos laikotarpiui“
7.	Kokie yra galimi ES struktūrinės paramos pagal priemonę, skirtą kaimo plėtros projektams, tikslai, uždaviniai, siektini rezultatai bei poveikis 2014-2020 m. laikotarpiu?	<p>Atsakant į šį vertinimo klausimą naudojama pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų surinkimas iš jų, turinio analizė, „proto šturmo“ metodą, focus grupės metodas ir ekspertų panelis.</p> <p>Surinkus duomenis iš pirminių ir antrinių informacijos šaltinių, atlikus jų analizę įvertinti pagrindiniai ES ir nacionaliniai ilgalaikiai programiniai dokumentai (pvz., Lietuva 2030, Nacionalinė reformų programa Nacionalinė pažangos programa, Regionų plėtros programa, reglamentuojantys dokumentai ar jų projektai, pvz., struktūrinių fondų reglamentų projektai, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. politikos gairės ir pan.), EK rekomendacijos dėl tolesnių investavimo prioritetų Lietuvoje nauju programavimo laikotarpiu ir t.t.</p> <p>Naudojant „proto šturmo“ metodą surinktos idėjos dėl galimų ES struktūrinės paramos pagal priemonę, skirtą kaimo plėtros projektams, prioritetų, tikslų, uždavinių, siektinų rezultatų bei poveikio 2014-2020 m. laikotarpiu. Toliau naudojant ekspertų panelį šios idėjos įvertintos atitikties programinių dokumentų tikslų ir uždavinių atžvilgiu, ES reikalavimams, tematiniams tikslams ir investiciniams prioritetams atžvilgiu. Tinkamos</p>

Eil. Nr.	Vertinimo uždavinys ir jam priskirti vertinimo klausimai	Taikytini vertinimo metodai
		<p>idėjos atrinktos, sustruktūruotos ir teiktos į focus grupių diskusijas, kur šios idėjos buvo įvertintos tinkamumo ir panaudojimo planuojant 2014–2020 m. ES struktūrinę paramą kaimo plėtrai ir diversifikuojant ūkinę veiklą kaime atžvilgiu. Gauti rezultatai vėl įvertinti ekspertų panelyje</p> <p>Ir tik tuomet buvo suformuluoti siūlymai dėl galimų ES struktūrinės paramos pagal priemonę, skirtą kaimo plėtros projektams, prioritetų, tikslų, uždavinių, siektinų rezultatų bei poveikio 2014-2020 m. laikotarpiu.</p>
8.	Kokie galimi priemonės, skirtos kaimo plėtros projektams, specialieji atrankos kriterijai 2014-2020 m. laikotarpiu?	<p>Atsakant į šį vertinimo klausimą buvo naudojama pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų surinkimas iš jų, turinio analizė, focus grupės metodas ir ekspertų panelis.</p> <p>Buvo analizuoti taikyti specialieji atrankos kriterijai pagal priemonę, taip pat kitų ES šalių (ES regionų patirtis), atsižvelgta į EK darbinis dokumentus ir rekomendacijas, o taip pat į nacionaliniuose programiniuose dokumentuose nustatytus prioritetus, tame tarpe horizontaliuosius prioritetus. Tuomet naudojant ekspertų panelį buvo suformuluoti pirminiai pasiūlymai dėl specialiųjų atrankos kriterijų taikymo, tuomet šie pasiūlymai buvo pateikti aptarimui focus grupėje. Po diskusijos focus grupėje toliau vėl buvo taikomas ekspertų panelis, kurio metu suformuluoti pasiūlymai dėl specialiųjų atrankos kriterijų taikymo.</p>
9.	Kokie galėtų būti taikomi įvairių lygmenų (prioriteto,	<p>Atsakant į šį vertinimo klausimą naudojama pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų surinkimas iš jų, turinio analizė, focus grupės metodas ir ekspertų panelis.</p> <p>Buvo analizuoti taikyti stebėsenos rodikliai pagal priemonę,</p>

Eil. Nr.	Vertinimo uždavinys ir jam priskirti vertinimo klausimai	Taikytini vertinimo metodai
	priemonės) pažangos vertinimo rodikliai?	taip pat kitų ES šalių (ES regionų patirtis), atsižvelgta į EK darbinius dokumentus ir rekomendacijas dėl rodiklių taikymo pagal atskirus fondus, o taip pat į nacionaliniuose programiniuose dokumentuose nustatytus stebėsenos rodiklius, į vertinant galimybes pasinaudoti oficialiomis statistinių duomenų bazėmis. Tuomet naudojant pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizę ir duomenų surinkimą iš jų, turinio analizę, ekspertų panelį buvo suformuluoti pasiūlymai dėl stebėsenos rodiklių pasirinkimo, tuomet šie pasiūlymai buvo pateikiami aptarimui focus grupėje. Po diskusijos focus grupėje toliau vėl buvo taikomas ekspertų panelis, kurio metu suformuluoti pasiūlymai dėl stebėsenos rodiklių parinkimo.
10.	Koks yra galimas priemonės, skirtos kaimo plėtros projektams, skiriamo finansavimo dydis 2014-2020 m. laikotarpiu? Kokia galima maksimali pagal priemonę įgyvendinamų projektų vertė?	Atsakant į šį vertinimo klausimą naudojama pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų surinkimas iš jų, turinio analizė, focus grupės metodas ir ekspertų panelis. Naudojant pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizę ir duomenų surinkimą iš jų, turinio analizę buvo surenkami ir analizuojami duomenys dėl NPP siūlomų finansavimo dydžių ir proporcijų pagal NPP tikslus ir uždavinius, dėl ES reglamentų projektuose, rekomendacijose Lietuvai siūlomų investavimo prioritetų ir jų finansavimo proporcijų ar apribojimų, atsižvelgiant į 2007-2013 m. skirtos ir panaudotos paramos dydžius ir paramos dydžius vienam projektui, atsižvelgiant į dabartiniu programavimo laikotarpiu išmoktas pamokas. Tuomet naudojant ekspertų panelį buvo suformuluoti pirminiai pasiūlymai dėl galimo priemonės, skirtos kaimo plėtros

Eil. Nr.	Vertinimo uždavinys ir jam priskirti vertinimo klausimai	Taikytini vertinimo metodai
		<p>projektams, skiriamo finansavimo dydžio 2014-2020 m. laikotarpiu ir maksimalios paramos dydžio pagal priemonę įgyvendinamam vienam projektui. Šie pasiūlymai buvo pateikti diskusijai į focus grupę, kurios metu gauti rezultatai vėliau vėl įvertinti ekspertų panelio metu. Tik tuomet buvo formuluojami pagrįsti pasiūlymai dėl galimo priemonės, skirtos kaimo plėtros projektams, skiriamo finansavimo dydžio 2014-2020 m. laikotarpiu ir maksimalios paramos dydžio pagal priemonę įgyvendinamam vienam projektui.</p>
11.	<p>Kokios galėtų būti kitos ES paramos priemonės, kurios prisidėtų prie priemonės, skirtos kaimo plėtros projektams, siektinų rezultatų pasiekimo? Kaip priemonė turėtų būti derinama su Žemės ūkio fondo parama, skiriama kaimo vietovių plėtrai?</p>	<p>Atsakant į šį vertinimo klausimą naudojama pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų surinkimas iš jų, turinio analizė, pusiau struktūruotas interviu ir ekspertų panelis.</p> <p>Surinkus duomenis iš pirminių ir antrinių informacijos šaltinių, tame tarpe nacionalinių programinių dokumentų, pasiūlymus dėl veiksmų programų rengimo, kurį koordinuoja LR finansų ministerija, toliau atlikus jų analizę buvo nustatytos ir įvertintos kitos ES paramos priemonės, pirmiausiai tos, kurios būtų finansuojamos iš Europos socialinio fondo (toliau – ESF) ir Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF), o taip pat Kaimo plėtros 2014–2020 m. gairės, pagal kurias numatoma finansuoti iš ES Žemės ūkio fondo.</p> <p>Siekiant užtikrinti takoskyrą tarp paramos kaimo plėtrai iš Žemės ūkio fondo ir kitų struktūrinių fondų taip pat buvo atlikti pusiau struktūruoti interviu, kurio metu buvo surinktos nuomonės ir galimi pasiūlymai dėl tokos takoskyros ir priemonių tarpusavio papildomumo, siekiant tikslų kaimo</p>

Eil. Nr.	Vertinimo uždavinys ir jam priskirti vertinimo klausimai	Taikytini vertinimo metodai
		<p>plėtos srityje.</p> <p>Gauti rezultatai įvertinti ekspertų panelyje ir tuomet buvo formuluojamos išvados ir pasiūlymai dėl priemonių, skirtų kaimo plėtrai, derinimo pagal skirtingus fondus ir skirtingas priemones.</p>
12.	<p>Kokias ES paramos planavimo, administravimo, projektų įgyvendinimo pamokas galima išskirti, vertinant priemonės įgyvendinimą einamuoju laikotarpiu?</p>	<p>Atsakant į šį vertinimo klausimą naudojama antrinių informacijos šaltinių analizė ir duomenų surinkimas iš jų, turinio analizė, pusiau struktūruotas interviu ir ekspertų panelis.</p> <p>Antriniai informacijos šaltinių analizė ir duomenų rinkimas iš jų bei turinio analizė apėmė tyrimus ir vertinimus, susijusius su ES struktūrinės paramos administravimo sistemos vertinimu.</p> <p>Siekiant surinkti nuomones dėl ES paramos planavimo, administravimo, projektų įgyvendinimo taip pat buvo naudojamas pusiau struktūruotas interviu.</p> <p>Visi gauti duomenys papildomai buvo įvertinti ekspertų panelio metu, struktūruojami, formuluojamos pirminės išvados ir rekomendacijos dėl ES struktūrinės paramos planavimo, administravimo ir projektų įgyvendinimo.</p>